

№ (1)36
15.01.2025

SCIENCE SHINE

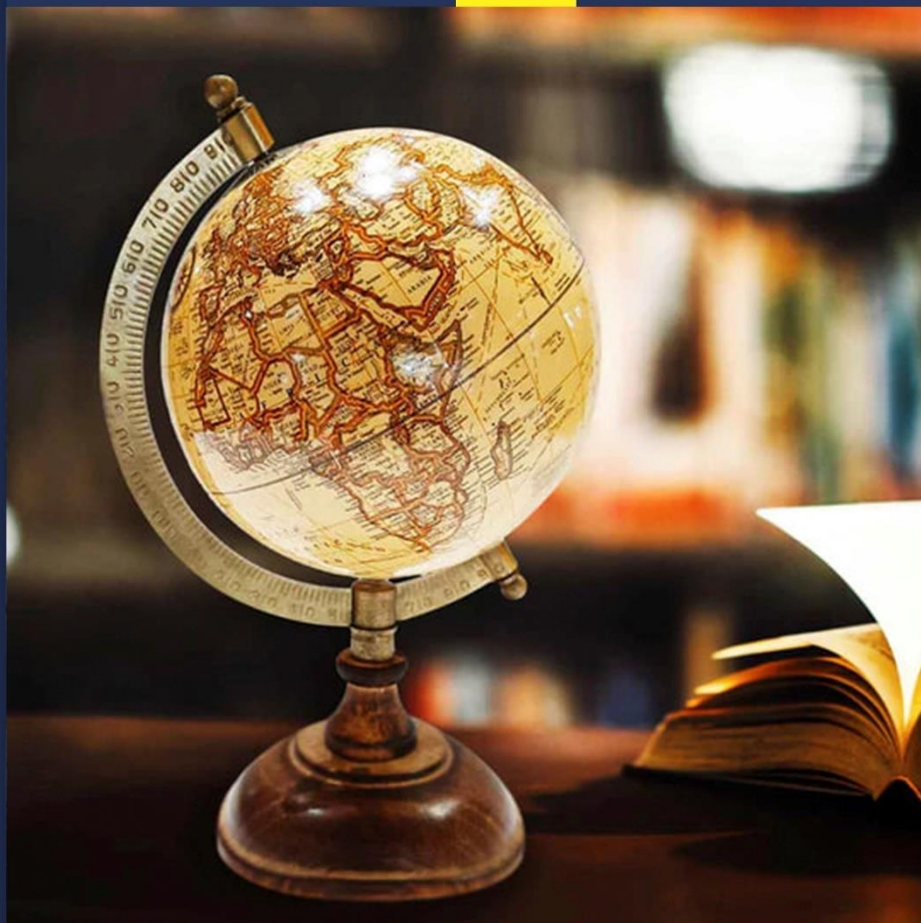
ISSN: 3030-377X

International scientific journal

Xalqaro ilmiy jurnal

Международный научный журнал

ILM NURI

Google

zenodo

CITE INDEX

ABSTRACT

This international scientific journal is created for new scientific research.

Articles are accepted in the following areas:

- specific and technical directions
- social directions
- directions of philology
- pedagogic directions
- natural science

BO‘LAJAK O‘QITUVCHILARGA GOMERNING “ILLIADA” VA “ODISSEYA” ASARINI ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA O‘QITISH METODIKASI

Jumanazarova Umidaxon Rustambek qizi

CHDPU Gumanitar fanlar fakulteti, O‘zbek tili va adabiyoti mutaxassisligi
1-bosqich magistranti

umidaxonjumanazarova@gmail.com

Ilmiy rahbar: **U.S.Shermatova**

Pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dots.v.b.

Annotatsiya: Ushbu maqolada Gomerning “Illiada” va “Odisseya” asarlarini zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida o‘qitish metodikasi yoritilgan. Talabalarda antik davr adabiyoti va jahon adabiyotidagi o‘rniga doir bilim va ko‘nikmalarni shakllantirish, dars jarayonini samarali tashkil qilish uchun turli pedagogik texnologiyalar va interfaol metodlardan foydalanish usullari bayon qilingan. Shuningdek, o‘quvchilarda mustaqil fikrlash va tahlil qilish ko‘nikmalarini rivojlantirishda dars maqsadlari va mazmunini aniq belgilashning ahamiyati ta’kidlangan.

Kalit so‘zlar: Gomer, Illiada, Odisseya, pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar, antik davr adabiyoti, darsni rejalashtirish, “SMART” usuli, talabalarda mustaqil fikrlash, kirish so‘z.

Abstract: This article discusses the methodology of teaching Homer's works "Iliad" and "Odyssey" based on modern pedagogical technologies. The methods of using various pedagogical technologies and interactive methods for the formation of knowledge and skills in students about the literature of antiquity and its place in world literature, and for the effective organization of the lesson process are described. The importance of clearly defining the goals and content of the lesson in developing students' independent thinking and analysis skills is also emphasized.

Keywords: Homer, Iliad, Odyssey, pedagogical technologies, interactive methods, literature of antiquity, lesson planning, “SMART” method, independent thinking in students, introduction.

Adabiy asarlarni tahlil qilishda ularning tur va janr xususiyatlari alohida ahamiyatga ega. Adabiyot darsi metodik jihatdan mukammal tashkil qilinishi uchun o‘qituvchi quyidagi tayanch kompetentsiyalarga ega bo‘lishi lozim:

- 1) mashg'ulotning aniq maqsadini qo'ya bilish;
- 2) ta'limiy, tarbiyaviy hamda rivojlantiruvchi vazifalarni uyg'unlikda amalga oshirish;
- 3) turli metod va usullardan oqilona foydalana olish;
- 4) o'quv materialining muhim jihatlarini ajrata bilish;
- 5) bir mavzu doirasidagi ma'lum bir darsning tashkiliy tomonini ishlab chiqa olish.

O'quv jarayonini loyihalashtirish haqidagi adabiyotlarda loyihalashtirish uch bosqichdan iborat bo'lishi haqida fikrlar bildirilmoqda:

1. O'quvchilar maqsadlari va natijalarini belgilash.
2. Natijalar asosida nazorat topshiriqlari va baholash mezonlarini ishlab chiqish.
3. O'quv jarayonining texnologik xaritasi (dars ishlanmasi) ni ishlab chiqish.²⁴

Darsga tayyorgarlik maqsadni aniqlash va topshiriqlar ishlab chiqishdan boshlanadi.

“SMART” bo'yicha o'quv maqsadini qo'yish:

S - aniq bolishi kerak, maqsadingizda bajarilishi lozim bo'lgan harakat (masalan, she'r haqida nazariy ma'lumot berish)

M - o'lchovli, aniq me'yorni belgilang

A - erishiladigan, imkoniyatingizni chamalab aniqlab oling

R - asoslangan, amalga oshirilishi, haqiqatdan ham, muhim bo'lgan, asosli ravishda bajarilishi talab etiladigan (masalan, o'quvchilar aynan qaysi narsada xatoga ko'proq yo'l qo'yadilar)

T - vaqt bilan chegaralanganligi, bajarilish muddati oldindan belgilanganligi

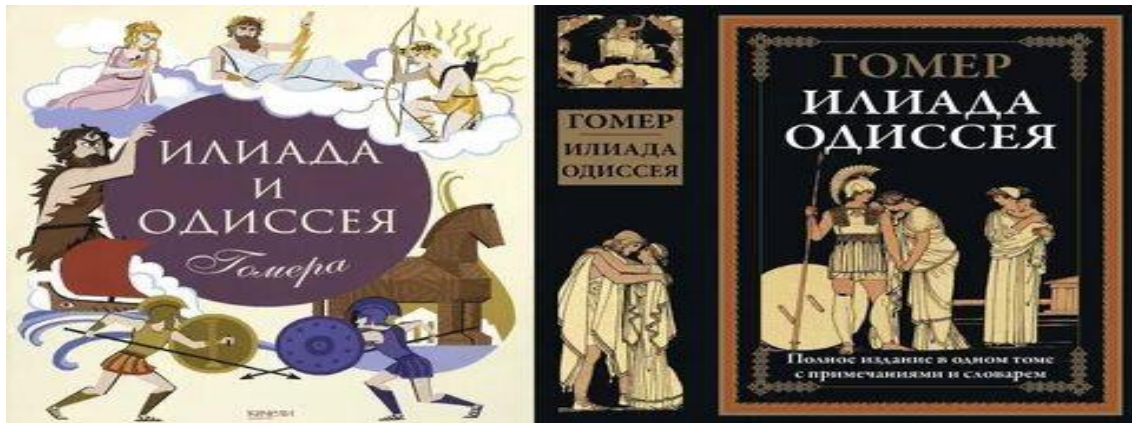
Shu asosda 3ta maqsad: ta'limiy, tarbiyaviy, rivojlantiruvchi²⁵ maqsadlarni belgilash maqsadga muvofiq.

Darsning maqsadi: talabalarga antik davr adabiyoti va uning jahon adabiyotidagi o'rni haqida nazariy ma'lumot berish; talabalarni adabiyotga va tarixga muhabbat ruhida tarbiyalash; talabalarda ifodali o'qish, mustaqil fikrlash, lug'at bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantirish.

1-rasm.

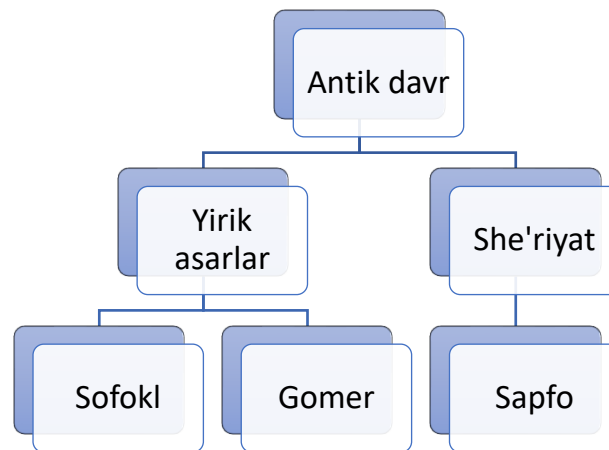
²⁴ Sobirova Z. O'quv jarayonini loyihalashtirish // Ta'lim texnologiyalari. – T.: 2006. – № 3. – B. 8-11

²⁵ Yuldasheva Sh. O'zbek tili ta'limida innovatsion texnologiyalar/o'quv qo'llanma/. – Toshkent: “Innovatsiya-Ziyo”, 2021. –126 bet

1. “Klasster”– tegishli kataklarga kerakli shaxslarni yozib chiqiladi.

2-rasm.

2. Kirish so‘z – o‘qituvchining yangi mavzuni tushuntirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega, chunki kirish so‘zi orqali o‘quvchida ilk taassurot uyg‘onadi hamda asarni o‘qib anglashga ishtiyoq uyg‘onadi. O‘qituvchining kirish so‘zi qisqa, emotsional-ekspressivbo‘yoqdorlikka ega hamda aniq maqsadga yo‘naltirilgan bo‘lishi kerak. Masalan,

Or-nomus va intiqom deganda nimani tushunasiz?

(Or-nomus– g‘urur, uyat, andisha. Intiqom– qasos olish, o‘ch olish)

Or-nomus, g‘urur va beorlik, intiqom o‘tida yonish hamda shu intiqom oldidagi ojizlik...

XX-XXI asrlar “mahsul”i – turli ekologik, ma’naviy-axloqiy muammolardan ko‘ra ancha qadimiy bo‘lgan mazkur muammolar, boqiy so‘roqlar uchun makonu zamon to‘sig‘i begona. Buning yorqin dalili G‘arb adabiyotining ilk namoyandasi sanalmish ulug‘ Homer tomonidan miloddan avvalgi VIII asrda yaratilgan azim obida – “Illiada” va “Odisseya”dir.

3. Lugʻat bilan ishlash jarayoni talabaning lugʻat boyligini oshirish va asarni yaxshiroq tushunishga yordam beradi.

Zevs — yunon afsonalarida oliy xudo

4. Asar mazmuni yuzasidan savol-javob – oʻquvchi asar mazmunini qay darajada oʻzlashtirganligini aniqlashga yordam beradi. Oʻqituvchi asar mazmuni yuzasidan savollar tuzayotganda oʻquvchini fikrlashga undaydigan va bevosita asarga murojaat qiladigan shaklda tuzish ancha samarali hisoblanadi.

1. Yunonlar hamda troyaliklar oʻrtasida kechayotgan dahshatli urushning sababi? (Yelena)

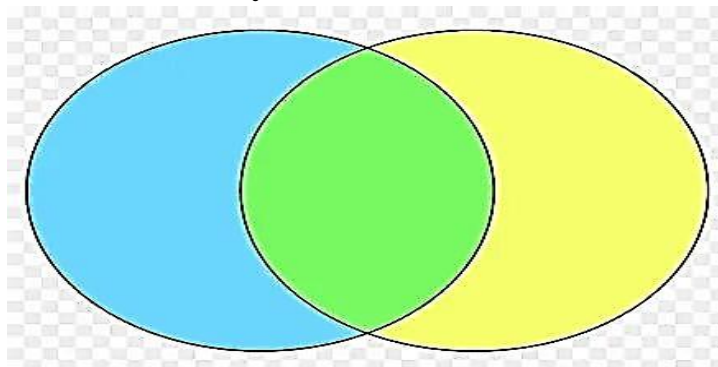
2. Urush necha yildan beri davom etib kelayotgan edi? (10 yil)

3. Troyaning muqarrar halokatiga olib kelguvchi omillardan biri? (Priamzodaning oʻldirilmogʻi)

5. “Venn” diagrammasi (Sharq adabiyoti bilan solishtish)

3-rasm.

“Alpomish” dostoni “Odisseya” va “Illiada”

6. Asar asosida yaratilgan film namoyishi esa film va asar oʻrtasidagi farqni anglay olish, qiyosiy tahlil qilish koʻnikmalarini rivojlantiradi.

“Odisseya”

4-rasm

7. “Mosini top” metodi asosida oʻtilgan mavzu soʻraladi. Quyidagi jadvalda berilgan variantlar orasidan oʻquvchilar antik davr adabiyotiga mos boʻlgan variantni topib belgilaydilar. Bunday savollar sonini yana davom ettirish mumkin. Masalan,

1-jadval.

Hesiod qalamiga mansub asarni toping?
“Mehnat va kunlar”
“Odisseya”
“Shoh Edip”

Masalchilikning otasi deb hisoblangan yarim afsonaviy ijodkor?
Homer
Sofokl
Ezop

8. “Zinama-zina” – metodi orqali o‘quvchilarga tezkor blits savollar yoki to‘g‘ri va xato ma’lumotlar (to‘g‘ri javobni ayta olishlari talab etiladi) beriladi. Har bir o‘quvchi berilgan to‘g‘ri javob uchun bir qadam oldinga yuradi. Masalan,

“Blits”

1. “Homer” so‘zining ma’nosi?

(ko‘zi ojiz, so‘qir)

2. Alkey o‘z qo‘shiqlarida qaysi iboralarni ko‘p ishlatgan?

(“may bor joyda haqiqat bor”, “may-insonlar ko‘zgusi” degan iboralarni)

3) Sapfoning nechta she’ri to‘la holda yetib kelgan?

(2ta)

“Ha yoki yo‘q”

1. Qadimgi yunon she’riyatida qofiya bo‘lmagan. ☒

2. “Homer masalasi” tamoman hal qilingan. ☒

3. 1954- yili Jahon Tinchlik Kengashining qaroriga binoan Aristofanning 2400 yilligi nishonlandi. ☒

Ushbu metodik yondashuvlar talabalarning adabiy asarlarni chuqur tahlil qilish ko‘nikmalarini rivojlantirish bilan birga ularning ma’naviy tarbiyasiga ham ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Adabiyot: Umumiy o‘rta ta’lim maktablarining 9- sinfi uchun darslik. / Q. Yo‘ldoshev, V. Qodirov, J. Yo‘ldoshbekov. [Mas’ul muharrir: V.Rahmonov]. Qayta ishlangan 4-nashri. — T.: «O‘zbekiston» NMIU, 2019. — 368 b.

MUNDARIJA / TABLE OF CONTENTS / СОДЕРЖАНИЕ

1.	ABDURAUF FITRATNING “OILA” ASARIDAGI AXLOQ PRINSIPLARI Narzulloyeva Dilfuza Bahriddin qizi	4
2.	ҚОРАЛПОҚЛАР ОЙЛАСИДА БОЛАНИНГ ТУҒИЛИШИ ВА ТУҒИРИҚДАН КЕЙИНГИ ДАСТЛАБКИ МАРОСИМЛАР Джумабаев Ильхамбек Улуғбекович	9
3.	THE ROLE OF INTERNATIONAL FINANCIAL INSTITUTIONS IN THE DEVELOPMENT OF THE FINANCIAL MARKET Mardonov Akrom Boymurodova Lobar	15
4.	THE IMPORTANCE OF INTERACTIVE METHOD IN TEACHING ENGLISH LANGUAGE IN UZBEKISTAN Yusupov Muzaffar Toxtaboyevich	21
5.	ATMOSFERA HAVOSINING IFLOSLANISHI VA UNING INSON SALOMATLIGIGA TA’SIRI Xabibullayeva Munavvarxon Lochinbek qizi	23
6.	AYRIM XORIJIY DAVLATLARDA DAVLAT BOSHQARUVIDA MANFAATLAR TO‘QNASHUVINING OLDINI OLISH MASALALARI Mizarov Dilmurod Vaxabboyevich	30
7.	BOSHLANG‘ICH TA’LIMDA O‘QUVCHILARNING IJTIMOIIY-EMOTSIONAL RIVOJLANISHINI QO‘LLAB-QUVVATLASH Shonazarova Ruhshona Xurshid qizi Bekimbetova Intizar Batirbekovna	38
8.	DAVLAT BOSHQARUVIDA MANFAATLAR TO‘QNASHUVINI OLDINI OLISH BORASIDA AKTIVLAR DEKLARATSIYASINING O‘RNI VA AHAMIYATI Mizarov Dilmurod Vaxabboyevich	42
9.	ONLAYN TA’LIMDA FRANSUZ TILINI O‘QITISH TEXNOLOGIYALARI Narzulloyeva Dilfuza Bahriddin qizi	47
10.	YASHIL IQTISODIYOTGA O‘TISH- RIVOJLANISHNING USTUVOR BOSQICHI Haqnazarova Muqaddas Fazliddin qizi	52
11.	TIBBIYOT TEXNIKUMI TALABALARINING BILIM FAOLLIGINI MUSTAQIL ISHLAR VOSITASIDA RIVOJLANTIRISH Matchonova Malika Maxmudovna	57
12.	JALOLIDDIN MANGUBERDI – XALQ QAHRAMONI Jahongir Usmanov Xujaqulovich	63
13.	BO‘LAJAK O‘QITUVCHILARGA GOMERNING “ILLIADA” VA “ODISSEYA” ASARINI ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA O‘QITISH METODIKASI Jumanazarova Umidaxon Rustambek qizi U.S.Shermatova	69
14.	PEDAGOGIKALIQ SHEBERLIK HÁM PEDAGOGIKALIQ TEXNOLOGIYA PÁNINEN KREDIT-MODUL SISTEMASINDA ÓZ BETINSHE JUMISLARDI SHÓLLEMLESTIRIW Kazakbaeva Nilyufar Aymuratovna	75
15.	KORXONALARNI SOLIQQA TORTISHNI OPTIMALLASHTIRISH	81